

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

1806

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Jasna Omejec, predsjednica Suda, te suci Mato Arlović, Snježana Bagić, Slavica Banić, Mario Jelušić, Davor Krapac, Ivan Matija, Antun Palarić, Duška Šarin i Miroslav Šeparović, u postupku koji je ustavnom tužbom pokrenula Djiljsime Idrizi iz Crikvenice, koju zastupa Ana Holjar, odvjetnica u Rijeci, na sjednici održanoj 18. lipnja 2014. jednoglasno je donio

ODLUKU

I. Ustavna tužba se usvaja.

II. Utvrđuje se da su Djiljsime Idrizi iz Crikvenice u razdoblju od 4. listopada 2004. do 26. srpnja 2013. bila povrijeđena prava zajamčena člankom 40. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.) i člankom 9. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (»Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 18/97., 6/99. – pročišćeni tekst i 8/99. – ispravak, 14/02. i 1/06.), sljedećim pojedinačnim aktima:

- presudom Upravnog suda Republike Hrvatske broj: Us-1044/2005-7 od 7. svibnja 2009.,
- rješenjem Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske broj: 511-01-72-UP/II-1329/1-04 od 10. prosinca 2004.,
- rješenjem Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Policijske uprave Primorsko-goranske, Policijske postaje Crikvenica broj: 511-09-27-03/5-UP/I-377/1-04 od 4. listopada 2004.

III. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

O b r a z l o ž e n j e

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Ustavnu tužbu podnijela je Djiljsime Idrizi iz Crikvenice, državljanka Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: podnositeljica).

Ustavna tužba podnesena je protiv presude Upravnog suda Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Upravni sud) broj: Us-1044/2005-7 od 7. svibnja 2009. kojom je odbijena tužba podnositeljice izjavljena protiv rješenja Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: MUP) broj: 511-01-72-UP/II-1329/1-04 od 10. prosinca 2004.

Tim rješenjem odbijena je žalba podnositeljice izjavljena protiv rješenja MUP-a, Policijske uprave Primorsko-goranske, Policijske postaje Crikvenica broj: 511-09-27-03/5-UP/I-377/1-04 od 4. listopada 2004. kojim je odbijen njezin zahtjev za izdavanje osobne iskaznice uz obrazloženje da fotografije koje je priložila uz zahtjev ne udovoljavaju uvjetima propisanim člankom 8. stavcima 2. i 3. Pravilnika o obrascima i evidenciji osobnih iskaznica (»Narodne novine« broj 148/02.; u daljnjem tekstu: Pravilnik/02).

Podnositeljica smatra da su joj presudom Upravnog suda i rješenjima MUP-a povrijeđena ustavna prava zajamčena člancima 14., 35. (pogrešno označen kao članak 25.), 26. i 40. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.), te članak 3. Ustava. Podnositeljica smatra

povrijeđenim i članke 9. i 14. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (»Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 18/97., 6/99. – pročišćeni tekst, 8/99. – ispravak, 14/02. i 1/06.; u daljnjem tekstu: Konvencija).

1.2. Za potrebe ustavnosudskog postupka pribavljen je spis MUP-a, Policijske postaje Crikvenica broj: 511-09-27-03/5-UP/I-377/1-04.

2. Podnositeljica je podnijela i prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom i zakonom članka 8. stavaka 2. i 3. Pravilnika/02, koji je vođen pred Ustavnim sudom pod brojem U-II-1236/2005. Predmet je riješen 30. siječnja 2014.

II. OSPORENA RJEŠENJA I PRESUDA

3. Uvidom u pribavljeni spis MUP-a utvrđeno je da je podnositeljica podnijela 10. rujna 2004. Policijskoj postaji Crikvenica zahtjev za izdavanje osobne iskaznice.

3.1. Rješenjem prvostupanjskog upravnog tijela MUP-a odbijen je zahtjev podnositeljice uz sljedeće obrazloženje:

»Djiljsime Idrizi podnijela je ... zahtjev za izdavanje osobne iskaznice.

Zahtjevu je priložila dvije fotografije na kojima je prikazana s maramom, što ne odgovara odredbama čl. 8. Pravilnika (...)

Nakon što je upoznata sa navedenim odredbama Pravilnika, predmetna u svojoj izjavi koju je dala na zapisnik ..., u bitnom navodi da se u javnosti uvijek pojavljuje pokrivena, te ostaje pri svom zahtjevu, jer smatra da priložene fotografije vjerno prikazuju njen izgled.

Budući da fotografije koje je Djiljsime Idrizi priložila zahtjevu za izdavanje osobne iskaznice ne udovoljavaju odredbama čl. 8. Pravilnika o obrascima i evidenciji osobnih iskaznica, valjalo je temeljem uvodno citiranih zakonskih odredbi, riješiti kao u izreci.«

3.2. Rješenjem drugostupanjskog upravnog tijela MUP-a odbijena je podnositeljičina žalba protiv prvostupanjskog rješenja uz sljedeće obrazloženje:

»Odredbom članka 11. stavka 1. Zakona o osobnoj iskaznici propisano je da se uz zahtjev za izdavanje osobne iskaznice prilažu dvije fotografije propisane veličine koje vjerno prikazuju osobu kojoj se osobna iskaznica izdaje. Člankom 8. stavkom 2. Pravilnika o obrascima i evidenciji osobnih iskaznica ... propisano je da osoba mora biti fotografirana s lica (en face), otkrivena čela, bez pokrivala za glavu (šešira, kape, marame) i to tako da 70 do 80% visine fotografije pokazuje glavu osobe od brade do tjemena. Stavkom 3. istog članka Pravilnika propisano je da iznimno od navedenog, starije osobe koje prema narodnim običajima nose maramu ili kapu kao sastavni dio nošnje, mogu priložiti fotografiju na kojoj nose maramu ili kapu.

Uvidom u spis predmeta utvrđeno je da je prvostupanjsko tijelo žaliteljicu upoznalo s odredbama članka 8. Pravilnika ... odnosno s činjenicom da fotografije koje je priložila prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje osobne iskaznice ne udovoljavaju odredbama navedenog članka Pravilnika, ali je žaliteljica unatoč tome inzistirala da joj se takve fotografije zaprime i da joj se izda osobna iskaznica na kojoj je prikazana s pokrivalom za glavu.

S obzirom na to da žaliteljica ne pripada krugu osoba koje iznimno mogu na osobnoj iskaznici biti prikazane s pokrivalom za glavu, pravilno je postupilo prvostupanjsko tijelo kada je zbog neodgovarajućih fotografija odbilo zahtjev za izdavanje osobne iskaznice i njegovo je rješenje pravilno i na zakonu utemeljeno. (...)

S obzirom na navedeno, niti ostali prigovori i navodi izneseni u žalbi ne mogu se uvažiti niti utjecati na drugačije rješenje ove upravne stvari.«

3.3. Upravni sud odbio je tužbu podnositeljice uz sljedeće obrazloženje:

»I prema ocjeni Suda pravilno je osporenim rješenjem žalba tužiteljice odbijena, odnosno prvostupanjskim rješenjem zahtjev tužiteljice odbijen uz obrazloženje kakvo je tim rješenjem dano jer fotografije priložene uz zahtjev za izdavanje osobne iskaznice ne udovoljavaju odredbi članka 8. stavka 2. naprijed citiranog Pravilnika. Također, pravilno je ocijenjeno da se na tužiteljicu, osobu muslimanske vjeroispovijesti, ne može primijeniti niti

naprijed citirana iznimka propisana stavkom 3. članka 8. Pravilnika. Odredbom stavka 3. članka 8. Pravilnika iznimno se starijim osobama koje kao sastavni dio nošnje nose maramu ili kapu dopušta prilaganje fotografije s tim dijelovima nošnje.

Kako se iznimka ne može tumačiti ekstenzivno, nema mjesta proširenju primjene i na druge slučajeve kada nisu kumulativno ispunjena oba propisana uvjeta i to životna dob te pokrivalo kao dio nošnje, već postoji drugi, makar i vjerski razlog, zbog kojih osoba u javnosti pokriva kosu.

Vjerski običaji (neovisno o vjeri o kojoj se radi) nisu uzeti kao kriterij, pa nema diskriminatornog učinka na pripadnike pojedinih vjera jer propis vrijedi jednako za sve. (...)»

3.4. Iz pribavljenog očitovanja MUP-a, Policijske uprave Primorsko-goranske, Policijske postaje Crikvenica od 27. ožujka 2014. i priložene dokumentacije razvidno je da je podnositeljica ishodila osobnu iskaznicu prema odredbama Pravilnika/02 28. kolovoza 2008. (s fotografijom bez marama), koja je 26. srpnja 2013. poništena zbog »zamjene« novom osobnom iskaznicom (s fotografijom s maramom), koja je izdana na temelju Pravilnika o izmjenama Pravilnika o obrascima i evidenciji osobnih iskaznica (»Narodne novine« broj 69/13.; u daljnjem tekstu: PI Pravilnik/13).

III. PRIGOVORI PODNOSITELJICE

4. U ustavnoj tužbi podnositeljica u najvećem dijelu iznosi razloge koji upućuju na povredu njezinih ustavnih prava zajamčenih člankom 40. Ustava i člankom 9. Konvencije, a povredu nalazi u neovlaštenom miješanju u njezino Ustavom i Konvencijom zaštićeno pravo na slobodu vjeroispovijedi. Podnositeljica ističe da je muslimanske vjeroispovijedi »te da je opće poznata činjenica da se žene te vjere u javnosti ne pokazuju bez marama odnosno da kao dio svojeg religioznog običaja nose kosu pokrivenu maramom«.

Dalje navodi da je uz zahtjev za izdavanje osobne iskaznice priložila fotografije iz kojih je »vidljivo da je njeno lice otkriveno 70-80% sukladno navedenom Pravilniku«. Međutim, nadležna upravna tijela te Upravni sud ocijenili su da »podnositeljica nije smjela imati pokrivalo za glavu odnosno maramu budući nije starija osoba koja to prema običajima nosi kao sastavni dio nošnje«.

U ustavnoj tužbi podnositeljica posebno ističe:

»... primjenom spomenutog Pravilnika o obrascima i evidenciji osobnih iskaznica, a donošenjem odbijajućeg prvostupanjskog ... podnositeljica ove ustavne tužbe je nepobitno ograničena u ostvarivanju svih svojih prethodno citiranih ustavnih prava (pravo na jednakost, pravo na slobodu izražavanja vjere i vjeroispovijesti, pravo na jednako postupanje od strane državnih tijela itd.), to sve iz razloga svojih vjerskih uvjerenja, slijedom čega kao hrvatska državljanka ne može dobiti propisanu osobnu iskaznicu.«

Podnositeljica u ustavnoj tužbi upućuje na različito postupanje nadležnih upravnih tijela kod primjene članka 8. stavaka 2. i 3. Pravilnika/02 u vezi izdavanja osobnih iskaznica ženama muslimanske vjeroispovijedi. U tom smislu u ustavnoj tužbi navodi:

»Pored navedenog treba naglasiti kako je podnositeljica diskriminirana ne samo u odnosu na pripadnike druge vjeroispovijedi. Naime, lako je provjerljiva činjenica da su pri Policijskim postajama u Zagrebu i Puli (pa čak i u Crikvenici!) izdane osobne iskaznice ženskim osobama muslimanske vjeroispovijedi, upravo sa fotografijama na kojima iste nose maramom pokrivenu kosu, dakle, sa potpuno identičnim fotografijama koje je podnositeljica ove ustavne tužbe priložila svojem zahtjevu za izdavanje osobne iskaznice koji je upravo iz razloga neprikladnosti fotografija odbijen. Podnositeljica ove ustavne tužbe takva saznanja crpi iz niza primjera žena njezine vjerske zajednice, pa tako u privitku ove ustavne tužbe dostavlja kao dokaz svojih navoda o povredi prava na jednako postupanje presliku jedne takve osobne iskaznice.«

Na temelju navedenog podnositeljica predlaže Ustavnom sudu usvajanje ustavne tužbe i ukidanje presude Upravnog suda.

IV. MJERODAVNO PRAVO